



IVO TROŠT:

Ob vojni.

Povest.

(Konec.)



vojaki so hiteli h kotlu s skodelicami. Rdeča vsebina je prijetno dišala naokrog — golaž s krompirjem se je širil med lačnimi došleci. Tudi Gyorgje Divó je dobil večerjo in jo slastno použival, vmes pa ni nehal hvaliti te madžarske narodne jedi, ki je raznesla madžarsko ime širom sveta, kakor slovensko — kranjske klobase. Ko je odložil žlico in vilice, je nadaljeval o sestanku s sinom. Noč je razprostirala svoja krila vedno bolj proti zahodu in se podila za solncem, hoteč ga ujeti, pa se ni dalo, marveč smehljaje se je nadaljevalo svojo pot in naslednje jutro potegnilo črno starko Noč odzadaj za ogel temnega ogrinjala, ki se je vleklo daleč za njo, hitečo še vedno za zahajajočim solncem. V vasi M. se je začejalo najprej med vojaki na taborišču novo življenje. Rezgetali so konji in se ozirali za svojimi krmitelji, zdehali so vozniki na bornih ležiščih, se ozirali proti vzhodu in ugibali po prvih solnčnih žarkih, kakšen dan se obeta. V stolpu se je oglasil zvon, psi so lajali in petelini vladali svojo družino na dvorišču. Od ognja na travniku je zadišala kuhana kava.

Divó je bil kmalu potem pri svojem poslu. Razpostavljal je napisne table, otroci so ga pa spremljali. Pogledal je tega in onega, povprašal v čudni slovansko-madžarski mešanici, kako se zove, če je priden, če zna jahati in plavati, če igra na gosli. Seveda so se mu smejali, zakaj jahati ne zna vsak, plava pa ko žrebelj in na gosli zna, kolikor zajec na note. Veliko zanimanje za zgovornega starčka sem povečal še sam otrokom popoldne, ko sem obljubil, da jim o priliki povem dogodbo o njegovem sinu ali jo celo napišem za »Zvonček«, kjer jo bodo čitali še drugod po svetu.

To sem razložil tudi Divótu. Ni mi verjel, a dobro se mu je zdelo, jako dobro, da bodo poznali njegovega sina tudi na lepi slovenski zemlji slovenski otroci.

Otrokom in meni se je ljubko smejal v zahvalo.

Ko je tretje jutro potem potegnilo solnce odzadaj svojo preganjalko za ogrinjalo, so odhajali vojaki iz vasi M. s trenom tiho, mirno, kakor so došli tiho in mirno. Prah se je dvigal, koder so se pomikali, in po kavi je dišalo. Z njimi je odrinil tudi slikar napisov G. Divó. Odhajal je veselo, z nado v srcu, da se kmalu zopet sestane s sinom. Prejšnji večer mi je zaupal, da ga več ne veseli sedanje življenje. Na najbližji postaji prijavi nad-

zorujočemu zdravniku, da njegova starost ne zmaguje več velikih naporov na brezkončnem potovanju. Naj ga odpuste domov v osamelo kočo ob Körösu, kjer bo čakal, da se vrne sin.

Kakor otrok se je razveselil ob misli, da bo zopet videl svojo bogato in ponosno ogrsko domovino. Tlesknil je z rokama, kakor da jo že gleda.

Segla sva si v roke. Srčno je obžaloval starček, da se ne bom mogel z njim in sinom veseliti poslednjega, stalnega sestanka v njegovi domovini.

»Ali pa veste zagotovo, da se vrne vaš Žorže?« vprašam in pogledam možu zaupno v oko.

»Ne vem —« vzdihne, in v očesu mu zablesti solza. Tedaj ga potolažim:

»Če se ne vrne in pade slavno za vašo, za našo domovino — za Avstro-Ogrsko — za našega cesarja in kralja, bo to zanj še bolj častno, nego da ga pozna naša mladina in slovenski svet, zakaj njegovo ime ostane zapisano z zlatimi črkami v zlati knjigi med imeni onih stotisočev, ki so največ žrtvovali za dom in vladarja — vse: kri in življenje! Slava, stokrat slava našim junakom širne države! Eljen! Živio!«

»Res, prav zares!« mi je pritrdil. Govoriti ni mogel zaradi misli na sina, na njegov povratak, na smrt. Kdo more uganiti?

Ločila sva se. Obljubil mi je iz domovine — razglednico. Nikoli je nisem pričakoval in kmalu zabil tudi obljubo. Štirinajsti dan res pride z mnogimi, premnogimi pozdravi in pristavkom: Sina še ni, ni! Vaš G. Divó!

Zimska slika.

Izza belih gor je vstala
zarja zlata in potresla
bisere po snežnem polju,
po ledenih svečkah v gozdu.

Zažgoleli ptički v vejah
kot ob pomladanskem jutru ...
Iz zasneženih se kočic
vsula družba je mladine.

Po poljanah, po gozdovih —
kot ob pomladanskem jutru
roj čebel po nežnem cvetju —
deca se je razpršila.

Borisov.